

Sygn. akt I UK 288/15

POSTANOWIENIE

Dnia 8 czerwca 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jolanta Frańczak

w sprawie z odwołania T. K.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w Nowym Sączu
o emeryturę,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 8 czerwca 2016 r.,
skargi kasacyjnej ubezpieczonego od wyroku Sądu Apelacyjnego w Krakowie
z dnia 19 marca 2015 r., sygn. akt III AUa 977/14,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Krakowie wyrokiem z dnia 19 marca 2015 r. oddalił apelację wnioskodawcy T. K. od wyroku Sądu Okręgowego w Nowym Sączu z dnia 6 maja 2014 r. oddalającego odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w Nowym Sączu z dnia 19 grudnia 2013 r. odmawiającej wnioskodawcy prawa do emerytury z uwagi na niespełnienie przesłanki 15 lat pracy w szczególnych warunkach oraz nieosiągnięcie wieku emerytalnego.

W wyrokach sądów *meriti* przyjęto, że przedstawione w sprawie dowody nie dają podstawy do ustalenia, że wnioskodawca w okresie zatrudnienia w P. w G. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace wymienione w wykazie A stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych

warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8, poz. 43 ze zm., zwanego dalej rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r.) w dziale XIV poz. 16, gdzie mowa jest o pracach wykonywanych w kanałach remontowych przy naprawie pojazdów mechanicznych lub szynowych. Ani by wykonywał naprzemiennie z nimi tylko prace wymienione w dziale XIV poz. 17, a to lakierowanie ręczne lub natryskowe – niezhermetyzowane. Przez cały sporny okres zatrudnienia w P. w G. wnioskodawca pracował jako mechanik samochodowy i mechanik maszyn rolniczych, zajmując się naprawą traktorów i samochodów ciężarowych, a także naprawą i konserwacją maszyn oraz narzędzi rolniczych. Pracował zarówno w kanale remontowym, jak i w warsztacie poza kanałem. Z zeznań świadków nie wynika, aby wnioskodawca pracował naprzemiennie tylko w kanale remontowym i przy malowaniu ręcznym lub natryskowym. Sądy orzekające w sprawie ustaliły ponadto, że P. w G. zajmował się głównie naprawami ciągników i innych maszyn oraz narzędzi rolniczych, a prace przy ich naprawie nie wymagały w większości bądź w ogóle wykonywania pracy w kanale remontowym.

Wnioskodawca zaskarżył powyższy wyrok skargą kasacyjną, domagając się jego uchylenia i orzeczenia, że nabył on prawo do emerytury, bowiem na dzień 1 stycznia 1999 r. wykazał wymagany okres składkowy i nieskładkowy oraz udowodnił 15 letni okres pracy w szczególnych warunkach, ewentualnie uchylenia zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania oraz zasądzenia na jego rzecz kosztów procesu.

Skarga kasacyjna została oparta na podstawie naruszenia przepisów prawa materialnego przez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie: a) art. 184 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (obecnie jednolity tekst: Dz.U. z 2015 r., poz. 748 ze zm.) i § 4 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. i uznanie, że skarżący na dzień 31 grudnia 1998 r. nie udowodnił 15 lat pracy w szczególnych warunkach i nie osiągnął wieku emerytalnego koniecznego do jej przyznania, b) § 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. i uznanie, że skarżący nie wykonywał pracy stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującego na danym stanowisku.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący wskazał, że jest ona „oczywiście uzasadniona z uwagi na kwalifikowany charakter naruszenia przepisów prawa materialnego, jaki skarżący zarzuca wyrokowi Sądu Apelacyjnego w Krakowie”. Skarżący podniósł, że Sady obu instancji nie wzięły pod uwagę rzeczywistych warunków świadczonej przez niego pracy, a uzasadnienia wyroków zawierają wiele pomyłek oraz błędów, przez co nie można powiedzieć, że są orzeczeniami trafnymi. A zatem Sąd Najwyższy powinien usunąć powyższe orzeczenia z obrotu prawnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna jest środkiem zaskarżenia o charakterze nadzwyczajnym. W związku z tym art. 398⁴ § 2 k.p.c. wśród istotnych wymagań skargi kasacyjnej wymienia obowiązek złożenia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie. Jego spełnienie powinno przybrać postać wyodrębnionego wyводу prawnego, w którym skarżący wykaże, jakie występujące w sprawie okoliczności pozwalają na uwzględnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i jednocześnie uzasadnieniu, dlaczego odpowiadają one ustawowemu katalogowi przesłanek. Ustawodawca nieprzypadkowo, konstruując wymogi skargi kasacyjnej, wyodrębnił w oddzielnych przepisach art. 398⁴ k.p.c. obowiązek przytoczenia podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia (§ 1 pkt 2) i obowiązek przedstawienia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienia (§ 2). Chodzi zatem o dwa odrębne, kreatywne elementy skargi kasacyjnej, które spełniają określone cele i podlegają ocenie Sądu Najwyższego na różnych etapach postępowania kasacyjnego. Wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie podlegają analizie na etapie „przedsądu”, natomiast przytoczone podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie oceniane są dopiero po przyjęciu skargi do rozpoznania, w trakcie jej merytorycznego rozpoznawania. Oba te elementy muszą być więc przez skarżącego wyodrębnione, oddzielnie przedstawione i uzasadnione, a dla spełnienia wymagania z art. 398⁴ § 2 k.p.c. nie wystarczy odwołanie się do podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia, bo choć dla obu tych przesłanek argumenty mogą być podobne, to Sąd Najwyższy w ramach „przedsądu” bada tylko

wskazane w skardze okoliczności uzasadniające przyjęcie jej do rozpoznania, nie analizuje zaś podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia.

Skarga kasacyjna powinna być tak zredagowana i skonstruowana, aby Sąd Najwyższy nie musiał poszukiwać w uzasadnieniu jej podstaw pozostałych elementów konstrukcyjnych skargi, ani tym bardziej się ich domyślać. Skarga kasacyjna jest wszak szczególnym środkiem zaskarżenia, realizującym przede wszystkim interes publiczny, polegający na usuwaniu rozbieżności w orzecznictwie sądów powszechnych oraz na wspomaganiu rozwoju prawa, zatem uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania powinno koncentrować się na wykazaniu, iż takie okoliczności w sprawie zachodzą (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 31 stycznia 2008 r., II UK 246/07, LEX nr 449007; z dnia 10 marca 2008 r., III UK 4/8, LEX nr 459291; z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, LEX nr 404134; z dnia 19 czerwca 2008 r., II UZ 18/08, LEX nr 406392). Dla spełnienia wymogu z art. 398⁴ § 2 k.p.c. konieczne jest, zatem zawarcie w skardze kasacyjnej odrębnego wniosku o jej przyjęcie do rozpoznania, zawierającego profesjonalny wywód prawny nawiązujący do wskazanych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. przesłanek „przedsądu” ze wskazaniem, które z nich występują w sprawie i z uzasadnieniem stanowiska skarżącego w tym przedmiocie.

Jeżeli więc przesłanką wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest twierdzenie skarżącego, że skarga jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁴ § 1 w związku z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.), powinien on w uzasadnieniu wniosku zawrzeć wywód prawny wskazujący, w czym wyraża się ta „oczywistość” i przedstawić argumenty na poparcie tego twierdzenia (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 31 stycznia 2008 r., II UK 246/07, LEX nr 449007). Powołanie się na przesłankę zawartą w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. zobowiązuje skarżącego do przedstawienia wyводу prawnego, uzasadniającego jego pogląd, że skarga jest oczywiście uzasadniona, przy czym, o ile dla uwzględnienia skargi kasacyjnej wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla jej przyjęcia do rozpoznania konieczne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającej na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02,

OSNC 2004 nr 3, poz.49; z dnia 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274; z dnia 8 października 2015 r., IV CSK 189/15, LEX nr 1844092 i powołane tam orzecznictwo).

Mając powyższe na uwadze należy stwierdzić, że wniesiona skarga nie zawiera wyводу prawnego, który stanowiłby poparcie twierdzenia, że jest ona oczywiście uzasadniona zwłaszcza, że rozpoznanie skargi kasacyjnej następuje tylko z przyczyn kwalifikowanych, gdyż tylko one decydują o wyniku „przedsądu”. We wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania skarżący ogranicza się do twierdzenia, że jest ona „oczywiście uzasadniona, z uwagi na kwalifikowany charakter naruszenia przepisów prawa materialnego, jaki skarżący zarzuca wyrokowi Sądu Apelacyjnego w Krakowie”, a więc odwołując się do naruszenia przepisów wskazanych w podstawach skargi. Tymczasem o tym, że skarga jest oczywiście uzasadniona nie może decydować argumentacja zawarta w uzasadnieniu jej podstaw (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 2 kwietnia 2008 r., II PK 347/07, LEX nr 465860), a skarżący nie przedstawia żadnej argumentacji wskazującej, że wymienione w podstawach skargi kasacyjnej przepisy zostały naruszone w sposób kwalifikowany, widoczny na pierwszy rzut oka. Przeciwnie, argumentacja przedstawiona w uzasadnieniu tego wniosku sprowadza się głównie do polemiki z dokonanymi przez Sady ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego rozstrzygnięcia. Skarżący twierdzi bowiem, że w P. w G. pracował „stale i w pełnym wymiarze czasu pracy tj. 8 godzin dziennie wykonując prace szkodliwe dla zdrowia”, a praca wykonywana była „w kanałach remontowych przy naprawie pojazdów mechanicznych – samochodów, traktorów i przyczep oraz na malowaniu farbami szkodliwymi dla zdrowia”. Twierdzenia te są gołosłowne biorąc pod uwagę, że skarga została oparta wyłącznie na zarzutach prawa materialnego, a przy braku jakichkolwiek proceduralnych zarzutów kasacyjnych, które mogłyby podważyć miarodajne dla Sądu Najwyższego ustalenia faktyczne stanowiące podstawę zaskarżonego orzeczenia (art. 398¹³ § 2 k.p.c.), w postępowaniu kasacyjnym wiążące były ustalenia zaskarżonego wyroku wykluczające uznanie, że skarżący cały czas pracował w szczególnych warunkach. Poza kanałami remontowymi wykonywał on także naprawy innych maszyn i narzędzi rolniczych, które nie były integralnie,

immanentnie ani nawet funkcjonalnie powiązane ze szkodliwym zatrudnieniem w kanałach remontowych, o których stanowi poz. 16 działu XIV wykazu A do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r., ani nie polegały na lakierowaniu ręcznym lub natryskowym - niezhermetyzowanym, o którym mowa w poz. 17 tego działu i wykazu do powołanego rozporządzenia.

W konsekwencji należy uznać, że skarżący nie wykazał by zaskarżone orzeczenie było dotknięte tego rodzaju kwalifikowaną wadą prawną, która mogłaby być uznana za elementarną lub oczywistą, a która by uzasadniała twierdzenie skarżącego o oczywistej zasadności wniesionej skargi kasacyjnej. Stwierdzenie takiego kwalifikowanego naruszenia wymagałoby poszukiwania w podstawach skargi lub ich uzasadnieniu pozostałych elementów kreatywnych skargi, jak też ponownej weryfikacji i oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego, co usuwa się spod weryfikacji kasacyjnej (art. 398³ § 3 i art. 398¹³ § 2 k.p.c.) i przekreśla tezę o rzekomo oczywistej zasadności wniesionej skargi kasacyjnej.

Mając powyższe na uwadze Sąd Najwyższy postanowił jak w sentencji (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).